

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko R. Spółka z o.o. w Ł.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 22 lutego 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Ś. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 października 2015 r. w zakresie kosztów zastępstwa procesowego (pkt I) oraz oddalił dalej idącą apelację R. Spółki z o.o. w Ł. od tego wyroku, którym zasądzono na rzecz A. K. kwotę 13.850,01 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 30 § 4 w związku z art. 45 § 2 w związku z art. 47 k.p. polegającą na zasądzeniu odszkodowania, pomimo że przyczyny wskazane w wypowiedzeniu umowy o pracę zostały ustalone z pominięciem faktu, iż to powódka zarządzała zakładem pracy w imieniu pracodawcy i była odpowiedzialna za prawidłowe ewidencjonowanie czasu pracy podległych jej pracowników oraz że to na niej spoczywał obowiązek sprawdzenia i ewentualnej

korekty danych wprowadzonych przez pracowników w grudniu 2015 r. niezależnie od zaewidencjonowanych przez nich danych, w sytuacji gdy rozbieżne oświadczenia pracowników winny dać powódce asumpt do stwierdzenia nieprawidłowości w ewidencji czasu pracy, o których mowa w piśmie informującym powódkę o rozwiązaniu z nią umowy o pracę za wypowiedzeniem; 2) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to: a) art. 321 § 1 w związku z art. 477¹ k.p.c. przez orzeczenie ponad żądanie i zasądzenie na jej rzecz kwoty 13.805,01 zł (3-miesięczne wynagrodzenie liczone jak ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy), w sytuacji gdy powódka dochodziła w niniejszym postępowaniu zasądzenia odszkodowania w kwocie stanowiącej wysokość jednomiesięcznego wynagrodzenia liczonego jak ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (4.616,67 zł); b) art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c. przez niewyjaśnienie w treści uzasadnienia wyroku zarzutu odnośnie do sprzeczności treści dowodu z zeznań powódki z treścią dowodów z zeznań świadków i dowodu z dokumentów oraz zaniechanie w całości wyjaśnienia, z jakich przyczyn i na jakiej podstawie Sąd uznał, że powódce należne jest odszkodowanie w kwocie 13.850,01 zł a nie w żądanej kwocie 4.616,67 zł; c) art. 328 § 2 w związku z art. 391 w związku z art. 299 k.p.c. przez niewskazanie w treści uzasadnienia, z jakich przyczyn Sąd uznał, że Sąd pierwszej instancji dokonał w sposób prawidłowy ustalenia stanu faktycznego sprawy w oparciu wyłącznie o zeznania powódki, a wykluczył jako wiarygodne pozostałe dowody, w tym dowody z dokumentów, które przedłożył pozwany, a które były sprzeczne z zeznaniami powódki.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością wynikającą z faktu, że zaskarżone orzeczenie oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego są sprzeczne z dotychczasową linią orzecznictwa sądów, zgodnie z którą zasadnicze znaczenie dla rozstrzygania przez sądy o roszczeniach pracowników, w tym formułowanych na podstawie art. 30 § 4 w związku z art. 45 § 2 w związku z art. 47¹ k.p. ma zmiana art. 477¹ k.p.c.

(skreślenie § 1 i 1¹) oraz art. 321 k.p.c. (skreślenie § 2). Na skutek tych zmian sąd jest związany żądaniem zgłoszonym przez stronę i nie może orzekać ponad żądanie (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 listopada 2010 r., I PK 79/10). Ponadto, w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wyjaśniono, z jakich przyczyn i na jakiej podstawie uznany został za „nadrzędny” w stosunku do innych dowodów dowód z zeznań powódki i przyjęto za własne ustalenia Sądu Rejonowego, w tym w zakresie ustalenia stanu faktycznego w oparciu wyłącznie o jej zeznania, który to dowód jako jedyny stanowił podstawę do uwzględnienia powództwa, mimo że art. 299 k.p.c. wskazuje wprost, iż jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron, a zatem dowód o charakterze subsydiarnym. W ocenie skarżącego, tak sporządzone uzasadnienie uniemożliwia weryfikację poprawności rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, gdyż nie przeprowadza żadnego wyводу jurydycznego dla wykazania, że ewentualne naruszenie przez Sąd drugiej instancji wskazanych przepisów stanowi wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku. Tymczasem w przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność chodzi nie tylko o

naruszenie prawa, ale także o oczywisty wpływ tego naruszenia na rozstrzygnięcie sprawy. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Należy więc tylko zauważyć, że do obrazu art. 321 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji może co do zasady dojść wówczas, gdy sąd ten wyrokuje co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub co do roszczenia nieopartego na podstawie faktycznej wskazanej przez powoda do chwili zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji (por. wyrok z dnia 18 maja 2010 r., III PK 74/09, LEX nr 602061). Taka sytuacja w sprawie nie zachodziła. Nie wiadomo zatem, jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałoby mieć podnoszone przez skarżącego uchybienie, skoro w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia przepisów postępowania nie łączy on obrazu art. 321 § 1 w związku z art. 477¹ k.p.c. z przepisami stosowanymi przez sąd odwoławczy w postępowaniu apelacyjnym. Ponadto, zgodnie z art. 45 § 1 k.p., w razie nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy prawa wypowiedzenia umowy o pracę pracownik może domagać się uznania bezskuteczności wypowiedzenia (przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach) lub odszkodowania. W myśl art. 47¹ k.p. odszkodowanie, o którym mowa w art. 45, przysługuje w wysokości wynagrodzenia za okres od 2 tygodni do 3 miesięcy, nie niższej jednak od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia. Przepis ten określa zatem - w przypadku osób posiadających 3-letni zakładowy staż pracy i związane z tym prawo do 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia - minimalną granicę odszkodowania. Oznacza to, że w takim wypadku sąd pracy z jednej strony nie ma swobody w określeniu wysokości odszkodowania, a z drugiej strony - nie jest związany wskazaną przez powoda wysokością odszkodowania (art. 321 k.p.c.), gdyż jest ona określona ustawowo i w świetle jednoznacznego brzmienia art. 47¹ k.p. nie może być niższa od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia (por. także uzasadnienia wyroków z dnia 7 grudnia 2011 r., II PK 76/11, LEX nr 1165994 oraz z dnia 18 marca 2015 r., I PK 190/14, Monitor Prawa Pracy 2015 nr 10, s. 506). Skarżący nie twierdzi, aby przysługujący powódce okres wypowiedzenia umowy o pracę był krótszy niż 3 miesiące. Odwoływanie się przez skarżącego w tym zakresie do poglądu

wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 listopada 2010 r., I PK 79/10 (Monitor Prawa Pracy 2011 nr 5, s. 255) polega na nieporozumieniu, gdyż stanowisko to zostało zaprezentowane w sprawie, w której przedmiot rozważań stanowił wpływ żądania pozwu na przerwanie biegu przedawnienia roszczenia o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

Natomiast co do twierdzenia skarżącego, jakoby Sąd drugiej instancji sporządził uzasadnienie wyroku w sposób uniemożliwiający weryfikację poprawności rozstrzygnięcia z uwagi na niewyjaśnienie przyczyn, dla jakich uznał dowód z zeznań powódki za nadrzędny w stosunku do innych dowodów, należy stwierdzić, że skarżący nie tylko nie wykazuje, z jakich względów miałoby to wprost stanowić o wadliwości zaskarżonego orzeczenia, ale przede wszystkim pomija, że opisana przez niego obraza prawa procesowego nie mieści się w płaszczyźnie wskazanego art. 299 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.